

TRÅLFISKE 1972

1.00 GENERELT

1.10 INNLEDNING

Fra 1953 har Fiskeridirektoratet hvert år utarbeidet særskilt statistikk over de norske tråleres fiske, med oppgave over deltakelse, fangst og visse effektivitetstall. Fra 1952/53 er det også foretatt årlige lønnsomhetsundersøkelser for helårsdrevne trålere over 300 bruttotonn. I 1966 ble også hekktrålere mellom 290 og 300 bruttotonn inkludert i lønnsomhetsundersøkelsen, og fra og med 1967 omfatter lønnsomhetsundersøkelsen både side- og hekktrålere ned til 200 bruttotonn. Fra og med 1968 gis visse lønnsomhetstall også for fabrikktrålerne.

Ved utarbeidelsen av meldingen for 1972 har en i hovedtrekk fulgt opplegget fra året før. I opplegget

vil en skille mellom «stortrålere» og «småtrålere». Med stortrålere menes fartøyer på 300 bruttotonn og over, mens fartøyer under 300 bruttotonn benevnes småtrålere.

Meldingene er etter et generelt innledningskapittel (kap. 1) delt inn i to hovedkapitler — kapittel 2 og 3 — som omfatter fartøyer henholdsvis over og under størrelsesgrensen på 300 bruttotonn. En skiller dessuten i hvert hovedkapittel i stor utstrekning mellom sidetrålere og hekktrålere. De store hekktrålerne som tilvirker frosne produkter om bord er, når det gjelder driftsresultatene, omtalt særskilt i slutten av kapittel 2. Disse båtene går i meldingen under benevnelsen «fabrikktrålere».

Det statistiske grunnlaget for meldingen er fangstopp-gaver og årsregnskap som dels er innhentet med hjemmel i lov av 20.4. 1951 om fiske med trål, dels er gitt på frivillig grunnlag.

Meldingen er utarbeidet av konsulent Hans Erstad og førstesekretær Sigmund Engesæter.

Tabell 1. Stor- og småtrålernes samlede fiske 1971—72.

	1971	1972
Antall fartøyer levert fangstopp-gave	155	145
Gj.snittsstørrelse	254	279
Antall mann	1 828	1 809
Gj.snittlig drift	28,0	30,5
Fangstmengde	1 995	2 153
herav:		
Saltet torsk	1 799	1 993
» sei	195	79
» hyse	—	80
» uspes. og annet	1	1
Ferskfisk i alt	94 410	91 575
herav:		
Fersk torsk	59 109	46 898
» sei	21 477	23 385
» hyse	7 798	8 176
» uer	2 338	3 864
» uspes. og annet	3 688	9 252
Filet	10 443	8 242
Lever	296	387
Tran	105	20
Rogn	116	76
Minklor	30	44
Fiskemel	—	—
Fiskefarse	22	16
Total fangstmengde inkl. biprodukter ¹	122 349	114 942
Total fangstverdi	197 051	190 543

¹ Omregnet til ferskfiskvekt.

1.20 STOR- OG SMÅTRÅLERNES SAMLEDE FISKE I 1972

Ved utgangen av 1972 hadde i alt 326 stor- og småtrålere tillatelse til å drive fiske med bunntål. Det er mottatt fangstopp-gaver fra 145 fartøyer. Ifølge undersøkelser utført av Budsjettnemnda for fiske-næringen og andre opplysninger, kan en gå ut fra at bare et mindre antall av de trålerne som ikke har levert fangstopp-gaver fisket med bunntål i 1972.

Tabell 2. Stor- og småtrålernes fiske 1972. — En del tall for forskjellige størrelsesgrupper.

Størrelsesgrupper	Antall fartøyer levert fangstopp-gave	Gjennomsnitt pr. fartøy		
		Driftstid i trålfiske uker	Fangst-verdi i trålfiske kr.	Fangst-verdi pr driftsuke kr.
Under 50 br.tonn	17	21,5	252 988	11 767
50— 99 » »	26	20,0	257 173	12 859
100—149 » »	8	23,2	459 280	19 797
150—199 » »	13	17,7	402 425	22 736
200—299 » »	55	39,4	1801 510	45 840
300—399 » »	2	40,9	1312 490	32 090
400—499 » »	11	31,4	1231 879	39 232
500 og mer	13	41,1	4260 897	103 671

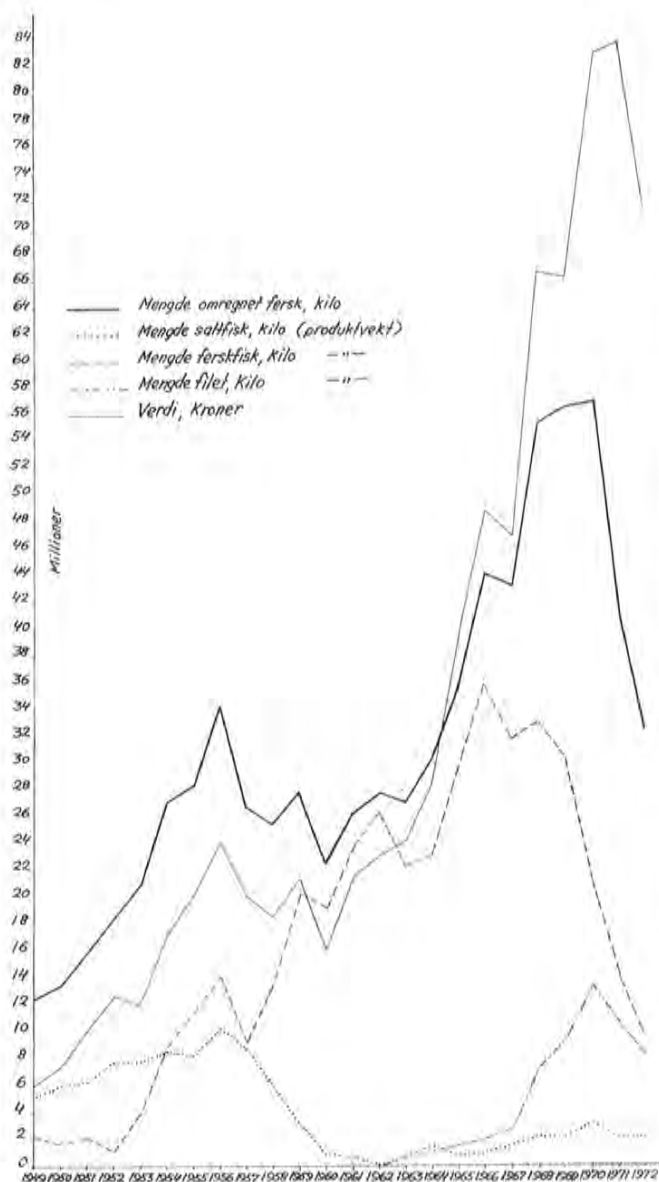

Fig. 1. Ilandbrakt fangst av stortrålere. Fangstkvantum og verdi 1949—71.

Opgavene over deltaking og samlet fangst regnes derfor å være bortimot fullstendig.

Trålerne totalfangst i 1972, basert på mottatte fangstopp-gaver, lå 6,1 prosent lavere enn i 1971 og hele 17,3 prosent lavere enn i 1970. 1970 og 1971 var imidlertid uvanlig gode år for trålerne. Brukes gjennomsnittsfangsten i 5-årsperioden 1967—1971 som sammenligningsgrunnlag, var totalfangsten i 1972 bare 0,5 prosent lavere.

Nedgangen i fangstkvantum i 1972 falt på stor-trålerne. Småtrålerne hadde en svak kvantumsmessig økning totalt sett.

Saltfiskkvantumet, som i 1971 gikk tilbake med 36,5 prosent, økte med 7,3 prosent i 1972. Ferskfisk-nedgangen, som har pågått siden 1969, utgjorde 3,0

prosent i 1972. Nedgangen i filetkvantumet som star-tet i 1971, var i 1972 21,1 prosent. Når det gjelder totalfangstenes sammensetning, viser en ellers til tabell 1.

Av tabell 1 ser en også at det var 10 færre fartøyer som leverte fangstopp-gaver i 1972 enn i 1971. Ned-gangen faller på småtrålerne med 12 fartøyer, mens det var 2 flere stortrålere som leverte opp-gaver. I tabell 2 er det gitt en spesifisert fordeling av de mot-tatte opp-gaver på størrelsesgrupper for 1972. For-delingen avviker forholdsvis lite fra året før.

De gjennomsnittstall for driftstid som er tatt inn i tabell 2 viser en vesentlig kortere driftstid (fartøyetstid i sjøen pluss kortere opphold enn en uke i land) i trålfisket for trålere under 200 bruttotonn enn for de større. Dette henger bl.a. sammen med at de minste trålerne driver en større grad av kombina-sjonsdrift enn trålere over 200 bruttotonn, som driver trålfiske praktisk talt utelukkende på helårsbasis.

Den gjennomsnittlige driftstiden har endret seg lite fra året før. For stortrålerne var den 39,6 uker, det samme som i 1971, og for småtrålerne under ett 25,9 uker mot 25,7 uker i 1971.

Kvantsnedgangen i stortrålerne totalfangst kan etter det som er opplyst ovenfor ikke skyldes redusert deltaking, endringer i fartøyssammensetning, eller redusert driftstid, men må, som en for øvrig vil se av avsnitt 2.30, tilskrives dårligere fangster.

1.30 AVSETNINGSFORHOLD

Avsetningsforholdene for trålerne fangster var stort sett bra i perioden 1970—1972. Forskjellige former for fangst-dirigering og fangstbegrensning har vært iverksatt i denne tiden. I 1972 var det regulering av fangstene, særlig av torsk og sei, praktisk talt hele året.

For stortrålerne viser tabell 3 prisøkning for alle

Tabell 3. Gjennomsnittspriser for ilandbrakte fangster.

	Stortrålere		Småtrålere	
	1971	1972	1971	1972
	(..... kr. pr. kg)			
Saltet torsk	4,67	4,28	—	—
» sei	2,54	2,40	—	—
Fersk torsk	1,60	1,67	1,60	1,67
» sei	0,94	0,97	0,84	0,89
» hyse	1,68	1,77	1,69	1,74
» uer	0,80	1,14	0,70	0,83
Filet	5,19	5,73	—	—
Tran	0,97	—	1,26	0,99
Fiskemel	—	—	—	—
Beregnet ferskfisk i alt inkl. biprod.	2,03	2,18	1,40	1,44

Tabell 4. Stortrålere. Tråltillatelser og fartøyer som drev fiske 1971—72

Hjemstedsfylke/ størrelsesgrupper	Tråltillatelser pr. 31/12		Fartøyer som drev trålfiske	
	1971	1972	1971	1972
<i>Fylker :</i>				
Finnmark	3	3	3	3
Troms	11	9	6	6
Nordland	4	5	3	3
Møre og Romsdal .	17	18	11	13
Sogn og Fjordane .	1	1	1	1
Bergen	—	1	—	—
Hordaland	—	—	—	—
Rogaland	—	—	—	—
Skagerakkysten....	—	—	—	—
<i>Størrelsesgrupper :</i>				
300—399 br. tonn .	7	4	2	2
400—499 » » ..	10	15	8	11
500—599 » » ..	4	1	2	1
600 br. tonn og mer	15	17	12	12
I alt	36	37	24	26

ferskfiskprodukter og for filet fra 1971 til 1972. Prisen på saltet torsk og sei gikk ned i 1972. Alle de viktigste produkter hadde imidlertid høyere førstehandspriser i 1972 enn gjennomsnittlig i 5-årsperioden 1967—71.

Trålerne under 300 bruttotonn, småtrålerne, baserte også i 1972 sin produksjon hovedsakelig på leveranser av ferskfisk. Også for småtrålerne var det prisoppgang for alle ferskfiskprodukter.

1.40 LØNNSOMHETSUNDERSØKELSENS OMFANG

Lønnsomhetsundersøkelsen omfatter som før nevnt bare helårsdrevne trålere. Lønnsomhetsresultatene for stortrålere vil bli gjengitt under avsnitt 2.40—2.50, og for småtrålere under avsnitt 3.40—3.44.

For 1972 mottok Fiskeridirektoratet årsregnskap for 66 helårsdrevne trålere over 200 bruttotonn, hvorav 55 var hekktrålere. Av hekktrålerne var 9 fabrikktrålere. Disse 9 blir behandlet for seg i punkt 2.50 under avsnittet «Fabrikktrålere».

2.00 STORTRÅLERE

2.10 DELTAKING

Ved utgangen av 1972 hadde 37 trålere over 300 bruttotonn tillatelse til å drive fiske med bunntål (tabell 4). En har mottatt fangstoppgaver fra alle som drev trålfiske i 1972, i alt 26 trålere. Av disse var 9

Tabell 5. Stortrålernes driftstid etter driftstid 1971 og 1972.

Driftstid	Antall fartøyer	
	1971	1972
Under 20 uker	1	3
20—23,9 »	2	1
24—27,9 »	1	—
28—31,9 »	—	3
32—35,9 »	—	1
36—39,9 »	1	2
40—43,9 »	13	8
44 uker og over	6	8
I alt	24	26

sidetrålere og 17 hekktrålere. I 1971 drev 24 stortrålere trålfiske.

Av de deltagende trålere i 1972 var 12 hjemmehørende i Nord-Norge, 13 i Møre og Romsdal og 1 i Sogn og Fjordane.

De 26 stortrålernes som leverte fangster i 1972 hadde en gjennomsnittlig størrelse på 718 bruttotonn, og en samlet besetning på 653 mann (tabell 6). Gjennomsnittlig bemanning pr. tråler var 25,1 mann mot 25,6 mann i 1971. En har tidligere sett at den gjennomsnittlige driftstid for stortrålere holdt seg noenlunde konstant fra året før. I tabell 5 kan en se spredningen i stortrålernes driftstid i 1971 og 1972.

2.20 MENGDE- OG VERDIUTBYTTE

Den totale *ilandbrakte* fangst fra stortrålere sank i ferskfiskvekt fra 41 266 tonn i 1971 til 32 692 tonn i 1972. Dette var en nedgang på 20 prosent, og det minste kvantum ilandbrakt siden 1965. I 1972 økte saltfiskmengden med 8 prosent, mens stortrålernes ferskfisklandinger viste en fortsatt nedgang dette året. Tidligere har nedgangen i de ferske produktene blitt kompensert ved en oppgang i filet. Dette var ikke tilfelle i 1971 og 1972. Disse årene gikk også filetkvantumet betydelig ned. Nedgangen i 1972 utgjorde 2.201 tonn eller 21 prosent.

1972 resulterte i redusert total fangstverdi for stortrålernes. Nedgangen skyldes reduserte fangstmengder og lavere førstehandspriser for saltfisk. Verdinedgangen utgjorde 15 prosent dette året, mens det var en svak stigning i 1971.

En viser ellers til tabell 6 som gir detaljert fangststatistikk for stortrålernes fra og med 1968, og til figur 1 som viser utviklingen i totalt fangstkvanntum og -verdi fra og med 1949.

Tabell 7 viser hvor stortrålernes fangster ble ilandbrakt. Finnmark som tradisjonelt har vært det største mottaksfylket, ble i 1972 forbigått av Møre og Roms-

Tabell 6. Stortrålernes fiske 1968—72. Ilandbrakt kvantum etc.

	1968	1969	1970	1971	1972
Antall fartøyer	30	30	28	24	26
Gjennomsnittsstørrelse	606	651	664	736	718
Antall mann i alt	705	695	661	614	653
Gjennomsnittlig driftstid	36	35	40	40	37,0
<i>Fangstmengde:</i>					
Saltfisk i alt	2 319	2 364	3 145	1 995	2 153
Herav:					
Saltet torsk	2 319	2 333	3 002	1 799	1 993
» sei	0	13	127	195	79
» hyse	—	18	16	—	80
» annen	—	—	—	1	1
Ferskfisk i alt	33 236	30 766	20 752	13 856	9 790
Herav:					
Fersk torsk	24 068	22 793	15 686	9 787	5 122
» sei	5 024	4 968	3 251	1 952	1 852
» hyse	3 354	2 444	1 212	1 017	862
» uer	659	423	409	387	471
» annet og uspes.	131	138	184	713	1 483
Filet	7 516	9 550	13 544	10 443	8 242
Lever			4	26	46
Tran	240	61	9	35	—
Rogn	16	8	9	23	10
Minkfor	31	25	0	15	27
Fiskemel	67	—	—	—	—
Fiskefarse				22	16
Total fangstmengde inkl. biprodukter ¹ ..	55 508	56 734	57 071	41 266	32 692
Total fangstverdi	66 784	66 549	83 047	83 915	71 567

¹ Omregnet til ferskfiskvekt.

dal. Tabellen viser at leveringene til Nord-Norge totalt sett gikk tilbake i 1972, mens leveringene til Møre og Romsdal økte med 33 prosent regnet i ferskfiskvekt. Utviklingen skyldes først og fremst endringer i landingssted for fileten og nedgang i ferskfiskleveransene. Ferskfisken leveres hovedsakelig i de nord-norske fylkene.

Leveringene til utenlandsk havn målt i ferskfiskvekt viste en svak nedgang, mens totalverdien av slike fangster økte.

Verdien av totalfangstene som stortrålernes leverte til norske mottakere var 30 106 000 kroner mot fangster til en verdi av 33 519 000 kroner levert i utlandet.

I tabell 8 finner en totalt *oppfisket* kvantum i 1972, omregnet til ferskfiskvekt, fordelt på fangstområder og fangstmåneder på grunnlag av dagboksoppgaver som stortrålernes er pålagt å føre.

Av tabellen fremgår det at de største fangstene i 1972 ble tatt i januar og februar. Alle månedene unntatt januar, april, september, oktober og november viste mindre fangster enn de tilsvarende månedene året før. De minste kvanta ble tatt i juli og desember.

Et karakteristisk trekk ved stortrålernes fiske de siste par årene til og med 1972 var en sterk nedgang

av fangsten på feltene utenfor Finnmark. Til sammen utgjorde denne nedgangen 53 prosent i 1972.

En del felter viste større fangster i 1972 enn i 1971. En legger særlig merke til de store fangstene utenfor Vest-Grønland og en fordobling av fangstene ved Bjørnøya. De norske stortrålernes, vesentlig fabrikktrålere, som fisker i det nordvestlige Atlanterhav, var i 1972 tilbake på feltene ved Vest-Grønland etter at de i 1970 og 1971 hadde operert ved Labrador og Newfoundland i denne del av Atlanterhavet. Kartskissen, figur 3 på siste side, viser feltinndelingen.

Interesserte kan ved henvendelse til Fiskeridirektoratet, Fiskeriøkonomisk avdeling, få tilsendt tabeller der fangstmengdene av de fire fiskesortene spesifisert i tabell 8 er fordelt på fangstfelt for hver fangstmåned.

Tabell 9 viser at nedgangen fra 1969 i den gjennomsnittlige fangstmengde pr. fartøy tatt av helårsdrevne side- og hekktrålere fortsatte i 1972. Fabrikktrålernes hadde størst nedgang med gjennomsnittlig 25 prosent og dernest de største hekktrålernes på 600—999 bruttotonn med ca. 15 prosent.

Forklaringen på den store forskjellen i gjennomsnittlig fangstmengde mellom helårsdrevne side- og

Tabell 7. Småtrålernes trål-fangster 1968—72 fordelt på de fylker hvor fangsten er brakt i land. Tonn, 1000 kr.

Fiskesort	Møre og Romsdal		Nordland		Troms		Finnmark		Utlandet		Andre og uoppgitt		I alt	
	Mengde	Verdi	Mengde	Verdi	Mengde	Verdi	Mengde	Verdi	Mengde	Verdi	Mengde	Verdi	Mengde	Verdi
<i>1971:</i>														
Saltet torsk	1 993	8 546	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 993	8 546
Saltet annet	160	360	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	160	360
Saltfisk i alt	2 153	8 906	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 153	8 906
Fersk torsk	22	66	1 015	1 752	1 141	1 849	2 944	4 943	—	—	—	—	5 122	8 601
» sei	10	10	397	408	575	550	870	846	—	—	—	—	1 852	1 814
» hyse	48	84	97	170	129	231	588	994	—	—	—	—	862	1 479
» uer	56	94	66	52	184	200	106	91	—	—	59	104	471	541
» annet og uspes.	54	164	966	1 788	269	492	145	248	18	41	31	82	1 483	2 815
Ferskfisk i alt	190	418	2 541	4 170	2 298	3 322	4 653	7 113	18	41	90	186	9 790	15 250
Filet	1 017	5 109	—	—	141	934	—	—	5 664	33 478	1 420	7 756	8 242	47 277
Lever	—	—	—	—	—	—	46	14	—	—	—	—	46	14
Tran	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rogn	—	—	6	7	1	1	3	5	—	—	—	—	10	13
Fiskemel	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Minkfor og Guano	—	—	4	3	22	4	..	2	—	—	—	—	27	9
Fiskefarse	5	29	—	—	11	69	—	—	—	—	—	—	16	98
I alt 1972 ¹	6 513	14 462	2 551	4 180	2 657	4 330	4 702	7 134	12 945	33 519	3 324	7 924	32 692	71 567
» 1971 ¹	4 900	11 772	4 032	5 811	4 111	7 538	7 852	11 704	13 306	31 680	7 065	15 410	41 266	83 915
» 1960 ¹	16 787	27 688	5 727	6 813	7 395	9 645	12 055	14 286	11 889	19 805	3 218	4 810	57 071	83 047
» 1969 ¹	5 921	9 186	6 801	7 033	4 929	4 969	18 969	19 206	16 020	21 621	4 095	4 534	56 734	66 549
» 1968 ¹	4 629	5 521	6 446	6 824	4 580	4 905	20 538	22 386	14 158	20 399	5 157	6 750	55 508	66 785

¹ Mengdetallene er omregnet til ferskfiskevekt (inkl. biprodukter).

hekktrålere i de sistnevntes favør, må for en stor del søkes i fangstteknikken og utstyret.

I 1972 var den gjennomsnittlige bruttoverdi av ilandbrakt fangst fra sidetrålerne ca. 1,0 mill. kroner, mot ca. 1,2 mill. i 1971. Tilsvarende beløp for hekktrålere, unntatt fabrikkskip, var henholdsvis 1,8 og 2,8 mill. kroner. Gjennomsnittlig fangstverdi pr. driftsuke i 1972 utgjorde 31 100 kroner for sidetrålere, 52 900 kroner for hekktrålere og 122 200 kroner for fabrikkskipene. Det var nedgang i fangstverdi pr. driftsuke for samtlige trålertyper i 1972. Fordelingen av fangstkvantum og fangstverdi for side- og hekktrålere med fabrikkskip i 1971 og 1972 er gjengitt i tabel 10.

2.30 BEREGNING AV TALL FOR FISKEINNSATS OG FANGSTFORHOLD

Siden 1957 er det på grunnlag av dagboksoppgaver foretatt beregninger av forskjellige størrelser til belysning av innsatsen i trålfisket. Det gjelder opplysninger om antall fiskedager, antall tråltrekk og tråltimer. På grunnlag av disse oppgaver og de tilsva-

rende fangstkvanta i ferskfiskevekt, har en beregnet gjennomsnittstall for antall tråltrekk pr. døgn, tråltrekenes varighet i minutter, fangstkvantum pr. fiskedag, pr. tråltrekk og pr. tråltid. Undersøkelsen bygger på fullstendige fangstoppgaver fra alle stortrålere som drev trålfiske i 1972. Fangsttallene omfatter bare den del av fangsten som er benyttet, da det ikke foreligger oppgaver over utkast.

Tabell 11 viser at gjennomsnittlig fangst pr. fiskedag, pr. tråltrekk og pr. tråltid var betydelig høyere for hekktrålere enn for sidetrålere på alle fangstområder hvor begge typer trålere fangstet. Hekktålerne på Vest-Grønland, Labrador og Newfoundland («Andre områder») viste høyere gjennomsnittlig fangst pr. fiskedag, pr. tråltrekk og pr. tråltid enn hekktrålerne på de andre områdene. Ved vurderingen av tallene må en være oppmerksom på at virksomheten i «Andre områder» hovedsakelig omfatter fabrikktrålere, mens virksomheten i de øvrige områder omfatter såvel ordinære trålere som fabrikktrålere.

Bortsett fra gjennomsnittlig fangstmengde pr. tråltid for hekktrålere i «Andre områder» viser 1972-resultatene lavere gjennomsnittlig fangstmengde pr.

Tabell 8. Stortrålernes fangster¹ 1969—72 fordelt på fangstmåneder og på fangstområder.

	1972							I alt		
	Torsk	Sei	Hyse	Uer	Annet og uspes.	Biprod.	I alt	1971	1970	1969
(..... tonn))										
<i>Fangstmåned:</i>										
Januar	5 386	25	141	13	3	19	5 587	3 229	2 777	4 285
Februar	4 957	392	87	35	2	8	5 481	5 961	7 088	5 870
Mars	2 635	473	78	38	11	4	3 239	4 202	7 141	3 930
April	3 607	331	116	76	107	10	4 247	3 780	5 592	7 316
Mai	1 644	231	54	39	37	2	2 007	3 770	9 153	5 957
Juni	1 940	100	8	51	125	9	2 233	4 510	4 860	5 535
Juli	1 196	70	3	58	120	21	1 468	3 725	3 418	4 102
August	2 192	91	10	156	145	4	2 598	2 806	5 344	2 745
September	1 745	184	56	107	179	3	2 274	1 946	2 935	3 240
Oktober	1 231	65	157	25	359	10	1 847	3 039	2 520	4 298
November	1 173	29	110	41	433	12	1 798	3 083	3 963	5 892
Desember	1 019	32	63	12	55	5	1 186	1 250	1 862	2 530
Uoppgift og korreksjon	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
I alt	28 725	2 023	883	651	1 576	107	33 965	41 301	56 653	55 700
<i>Fangstområde:</i>										
01 Kaninbanken	—	—	—	—	—	—	—	0	—	5
02 Murmanskysten .	7	—	31	—	—	—	38	120	4	1
03 Øst-Finnmark ...	3 820	307	370	83	512	..	5 092	12 427	28 542	18 087
04 Vest-Finnmark ...	3 300	1 587	342	244	63	..	5 536	10 293	7 707	16 226
05 Røstbanken til										
Malangsgrunnen ..	63	14	10	10	—	..	97	835	883	799
06 Helgelandsbanken	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
07 Mørkysten	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10 Skolpenbanken ...	58	—	0	0	1	..	59	571	2 853	439
11 Gåsebanken	—	—	—	—	—	—	—	341	—	—
12 Nordkappbanken .	2 176	103	26	225	510	..	3 040	5 534	5 865	1 893
13 Thor Iversensbank	1 013	1	78	20	29	..	1 141	1 905	3 440	885
14 Britvinfeltet	—	—	—	—	1	..	—	—	—	—
15 Sentralbanken	9	—	—	—	—	..	9	186	67	—
16 Admiraltyfeltet ...	13	—	4	1	—	..	—	—	—	—
20 Bjørnøya	1 739	3	19	29	174	..	1 964	992	1 570	6 204
21 Vest-Spitsbergen ..	718	6	0	2	3	..	729	1 629	1 411	4 987
22 Syd-Spitsbergen ..	24	—	—	—	—	..	24	1	163	328
23 Hopen	96	—	—	—	—	..	96	4	..	837
25 Nordv.-Spitsbergen	290	—	3	—	—	..	293	68	444	808
27 Russerbanken	0	—	—	—	24	..	—	—	—	—
33 Island	444	2	—	—	—	..	446	544	—	1
39 Vest av Tromsøyll.	0	0	—	—	108	..	—	—	—	—
42 Nordsjøen	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
50 Vest-Grønland ...	13 531	—	—	14	4	..	13 549	—	—	4 010
51 Labrador	750	—	—	19	147	..	916	3 607	2 923	4
52 Newfoundland ...	318	—	—	—	—	..	318	1 420	728	—
53 Øst-Grønland	463	—	—	4	—	..	—	—	—	—
Uoppgift og korreksjon	369	0	4	5	133	107	618	823	53	186
I alt	28 725	2 023	883	651	1 576	107	33 965	41 301	56 653	55 700

¹ Tallene er omregnet til ferskfiskevkt.

fiskedag pr. tråltrekk og pr. tråltid enn i 1971. De lavere fangstrater forklarer nedgangen i stortrålernes totale fangstkvantum i 1972.

2.40 DRIFTSRESULTATER FOR HELÅRS-DREVNE FARTØYER (EKSKLUSIVE FABRIKKTRALERE).

Fiskeridirektoratet mottok for 1972 årsregnskap fra 10 helårsdrevne trålere over 300 bruttotonn, hvorav

Tabell 9. Helårsdrevne stortrålere. Fangstmengde¹ i gjennomsnitt pr. fartøy 1967—72.

	Sidetrålere			Hekktrålere (Eksklusive fabrikktrålere)			Fabrikktrålere		
	300—399 br.tonn	400 br.tonn og over	Alle	300—599 br.tonn	600—999 br.tonn	Alle	600—999 br.tonn	1000—1599 br.tonn	Alle
1967	1 132	1 279	1 220	1 260	2 345	1 863	3 069
1968	1 438	1 423	1 429	1 754	2 222	2 047	4 486
1969	1 317	1 544	1 458	1 841	2 562	2 322	4 086
1970	851	1 032	1 006	1 592	1 979	1 850	3 339	4 204	3 880
1971	—	948	948	1 531	1 666	1 584	2 623	3 083	2 910
1972	—	826	826	1 194	1 419	1 231	2 143	2 215	2 183

¹ Omregnet til ferskfisakevt. Eksklusive biprodukter.

Tabell 10. Stortrålerne fordelt etter brutto fangstverdi og fangstmengde 1971—1972.

	1971		1972	
	Side	Hekk	Side	Hekk
<i>Brutto fangstverdi</i> <i>1 000 kr.</i>				
200—399	—	—	1	—
400—599	1	—	1	1
600—799	—	—	2	—
800—999	2	—	2	1
1 000—1 199	2	—	—	—
1 200—1 399	1	—	—	1
1 400—1 599	1	1	1	—
1 600—1 799	—	1	1	1
1 800—1 999	—	1	1	—
2 000—2 199	1	1	—	1
2 200—2 399	—	2	—	1
2 400—2 599	—	—	—	—
2 600 og over	—	10	—	11
<i>Fangstmengde i tonn :</i>				
Under 200	—	—	1	—
200—399	1	—	2	2
400—599	—	1	1	—
600—799	4	—	3	—
800—999	2	—	1	1
1 000—1 199	—	—	—	1
1 200—1 399	—	2	1	3
1 400—1 599	1	2	—	3
1 600—1 799	—	2	—	—
1 800—1 999	—	1	—	1
2 000—2 199	—	—	—	1
2 200—2 399	—	—	—	3
2 400 og over	—	8	—	2
I alt	8	16	9	17

6 var hekktrålere og 4 var sidetrålere (se tabell 14). I tabellene 12 og 13 publiseres driftsresultatene for henholdsvis sidetrålere og hekktrålere totalt uten å dele dem opp i størrelsesgrupper. Til sammenlikning er det tatt med tall for en del tidligere år. Tabell 12 gir således driftsresultater for sidetrålere over 300 bruttotonn i perioden 1967—72, og tabell 13 for hekktrålere over 300 bruttotonn i perioden 1969—72.

Beløpene i tabellene, med unntak av post 7 «mannskapets inntekter pr. ukeverk» er avrundet til nærmeste hundre kroner. Fabrikktrålere blir som før nevnt behandlet i eget avsnitt (2.50).

2.41 FARTØYSTØRRELSE, BEMANNING OG DRIFTSTID

Den gjennomsnittlige størrelsen på de helårsdrevne sidetrålerne gikk ned fra 495 til 486 bruttotonn fra 1971 til 1972. For hekktrålere var den gjennomsnittlige fartøystørrelsen 545 bruttotonn i 1972 mot 555 i 1971. (Tabell 11 viste gjennomsnittstonnasjen for alle hekktrålerne, fabrikktrålerne inkludert, på ulike fangstområder).

Gjennomsnittsbemanningen for sidetrålere gikk ned fra 15,8 mann i 1971 til 14,5 mann i 1972. For hekktrålerne var den gjennomsnittlige bemanning 19,7 mann, det samme som året før.

For sidetrålerne var både gjennomsnittlig antall døgn i sjøen (285) og gjennomsnittlig antall fiske-dager (225) noe større enn året før. Hekktrålerne hadde i gjennomsnitt færre døgn i sjøen (277) og færre fiskedager (220) enn i 1971. Disse tallene var også lavere enn tilsvarende gjennomsnitt for sidetrålerne i 1972.

2.42 DRIFTSINNTEKTER

Driftsinntektene omfatter verdien av saltfisk, ferskfisk og biprodukter. Avgift til salgslag er trukket fra.

De helårsdrevne sidetrålerne hadde i 1972 en gjennomsnittlig driftsinntekt på 1 296 400 kroner. Dette var 8 prosent lavere inntekt enn i 1971.

Den gjennomsnittlige driftsinntekten for hekktrålerne var i 1972 2 188 200 kroner. Dette var en nedgang på hele 22 prosent fra året før.

Det gjennomsnittlige fangstkvantum i 1972 var 826 tonn for sidetrålerne. Sammenlignet med fangsten året før var dette en nedgang på 13 prosent. For hekktrålerne var det gjennomsnittlige fangstkvantum

Tabell 11. Stortrålere. Fisketid og fangstmengde på forskjellige fangstområder. 1972

	I alt	Barentshavet		Bjørnøya og Spitsbergen		Norskehavet		Andre områder ¹ Hekk
		Side	Hekk	Side	Hekk	Side	Hekk	
Antall fartøyer	26	9	17	6	17	88	17	11
Gjennomsnittlig tonnasje	718	486	840	503	840	484	840	1 025
Antall turer ²	313	123	97	14	48	119	134	61
Fiskedager, antall	5 161	885	799	96	567	606	1 050	1 158
Tråltrekk, antall	23 480	3 299	3 061	326	2 577	2 081	4 493	7 643
Tråltid, timer	72 985	13 159	13 220	1 241	9 010	7 957	16 397	12 001
Fangstmengde, tonn	33 965	3 038	3 514	218	2 936	2 388	6 614	15 257
Gjennomsnittlig antall tråltrekk pr. døgn	4,6	3,7	3,8	3,4	4,5	3,4	4,3	6,6
Gjennomsnittlig tråltid pr. døgn, timer	14,1	14,9	16,6	12,9	15,9	13,1	15,6	10,4
Tråltrekkenes gj.snittlige varighet, min.	187	239	259	228	210	229	219	94
Gj.snittlig fangstmengde pr. fiskedag, kg	6 581	3 433	4 398	2 271	5 178	3 941	6 299	13 175
Gj.snittlig fangstmengde pr. tråltrekk, kg	1 446	921	1 148	669	1 139	1 148	1 472	1 996
Gj.snittlig fangstmengde pr. tråltid, kg	465	231	266	176	326	300	403	1 271

¹ Omfatter Vest-Grønland, Labrador og Newfoundland.

² Antall turer på hvert område summert er ikke lik samlet antall trålturer da en tråler kan ha fisket på flere områder i løpet av en tråltur.

Tabell 12. Driftsresultater for heldrøvede sidetrålere over 300 bruttotonn. Gjennomsnitt pr. fartøy 1967—72.

	1967	1968	1969	1970	1971	1972
1. Driftsinntekter i alt kr.	1 223 800	1 534 400	1 457 800	1 145 400	1 442 900	1 296 400
Herav til:						
2. Mannskapet kr.	581 100	705 100	695 200	572 600	702 000	626 700
3. Rederiet »	642 700	829 300	762 600	572 800	740 900	669 700
4. Rederiets kostnader »	720 900	667 900	717 600	653 000	894 300	950 300
Herav utgjorde:						
a. Drivstoff og maskinrekvisita »	222 300	231 000	238 500	199 600	400 800	295 600
b. Is, salt og emballasje »	13 000	15 000	13 000	4 700	6 100	—
c. Leid arbeidshjelp »	20 000	26 000	23 300	5 000	22 500	10 200
d. Assuranse av fartøyet »	48 600	44 300	47 300	39 300	56 600	68 500
e. Vedlikehold og avskr. på trålutstyret »	170 900	136 800	138 800	144 600	182 700	216 900
f. Vedlikehold av fartøyet »	177 700	137 000	179 400	192 000	164 600	302 600
g. Administrasjon »	23 600	25 100	26 300	28 500	19 900	18 600
h. Sosiale utgifter »	35 200	23 800	20 600	16 900	12 500	9 800
i. Diverse uspesifisert »	9 600	28 900	30 400	22 400	28 600	28 100
5. Renteutgifter »	34 000	19 300	28 900	33 200	44 600	53 600
6. Punkt 3 ÷ punkt 4 »	÷ 78 200	161 400	45 000	÷ 80 200	÷ 153 400	÷ 280 600
7. Mannskapets inntekter pr. ukeverk »	660	870	940	770	990	960
8. Dette gir en årlig inntekt pr. mann på »	29 800	38 300	37 700	33 900	44 400	43 200
9. Til dette svarer en full årslott for en fisker (fiskerlott) »	27 900	36 800	35 400	28 500	40 100	38 200
10. Antall mann pr. fartøy	19,5	18,4	17,5	16,9	15,8	14,5
11. Antall døgn i sjøen	285	275	257	275	283	285
12. Antall fiskedager	235	208	213	212	223	225
13. Fangstmengde saltfisk tonn	—	—	—	41	—	—
14. Fangstmengde ferskfisk »	1 220	1 429	1 458	935	948	826
15. Fangstmengde i alt, omregn. til ferskfiskv. ¹ »	1 220	1 429	1 458	1 006	948	826
16. Fartøystørrelse br.tonn	433	416	449	439	495	466
17. Fartøystørrelse fot	156	151	156	162	162	165
18. Motorstyrke HK	755	743	794	863	930	1 050
19. Fartøyalder år	23	29	27	27	22	23
20. Ombygningsalder »	10	12	14	12	7	4
Antall fartøyer med i undersøkelsen	10	8	10	7	5	4

¹ Eksklusive biprodukter.

Tabell 13. Driftsresultater for heldrødsrevne hekktråler¹ over 300 bruttotonn 1969—1972. Gjennomsnitt pr. fartøy.

	1969	1970	1971	1972
1. Driftsinntekter i alt kr.	2 568 400	2 368 500	2 794 300	2 188 200
Herav til:				
2. Mannskapet »	1 046 900	994 700	1 172 200	979 700
3. Rederiet »	1 521 500	1 273 800	1 622 100	1 208 500
4. Rederiets kostnader »	1 051 500	1 043 800	1 335 700	1 252 300
Herav utgjorde:				
a. Drivstoff og maskinrekvisita »	245 500	248 300	326 900	286 700
b. Is, salt og emballasje »	36 300	26 400	31 000	27 800
c. Leid arbeidshjelp »	23 500	15 100	19 700	27 700
d. Assuranse av fartøyet »	87 500	94 000	99 200	138 800
e. Vedlikehold og avskr. på trålutstyret »	231 400	203 200	273 200	284 500
f. Vedlikehold av fartøyet »	294 600	324 100	435 800	320 200
g. Administrasjon »	42 400	38 800	46 900	52 200
h. Sosiale utgifter »	24 800	30 200	21 300	24 000
i. Diverse uspesifisert »	65 500	63 700	81 700	90 400
5. Renteutgifter »	128 900	117 900	141 000	178 900
6. Punkt 3 ÷ punkt 4 »	470 000	330 000	286 400	-43 800
7. Mannskapets inntekter pr. ukeverk »	1 160	1 080	1 320	1 130
8. Dette gir en årlig inntekt pr. mann på »	52 900	49 700	59 500	49 700
9. Til dette svarer en full årslott for en fisker (fiskerlott) »	46 300	44 000	50 100	42 500
10. Antall mann pr. fartøy »	19,8	20,0	19,7	19,7
11. Antall døgn i sjøen »	289	305	294	277
12. Antall fiskedager »	227	241	251	220
13. Fangstmengde saltfisk tonn	283	247	285	239
14. Fangstmengde ferskfisk »	1 830	1 422	1 081	774
15. Fangstmengde i alt, omregn. til ferskv. ² »	2 321	1 846	1 584	1 231
16. Fartøystørrelse br.tonn	613	613	555	516
17. Fartøystørrelse fot	152	154	151	147
18. Motorstyrke HK	1 293	1 283	1 230	1 202
19. Fartøyalder år	6	7	7	8
20. Ombygningsalder »	—	—	—	—
Antall fartøyer med i undersøkelsen »	6	6	7	6

¹ Eksklusive fabrikktrålerne. ² Eksklusive biprodukter.

1 231 tonn i 1972. Dette representerer en nedgang på 22 prosent fra 1971.

Fordelingen av driftsinntektene i 1972 for side-trålerne og hekktrålerne er gjengitt i tabell 14. Av tabellen ser en at sidetrålerens brutto driftsinntekt lå mellom 0,6 og 2,2 mill. kroner, mens den varierte mellom 1,0 og 2,2 mill. kroner i 1971. For hekktrålerne lå driftsinntektene over 1,0 mill. kroner i 1972. I 1971 hadde ingen av hekktrålerne under 1,8 mill. kroner i driftsinntekter.

2.48 MANNSKAPETS INNTEKTER

Den del av de gjennomsnittlige driftsinntekter som tilfalt mannskapet utgjorde i 1972 ca. 48,3 prosent for sidetrålerne og ca. 44,8 prosent for hekktrålerne. Dette var en økning i mannskapets andel på side-

trålerne og en nedgang på hekktrålerne sammenlignet med 1971.

Den delen av driftsinntekten som går til mannskapet (se punkt 2, tabell 12 og 13) omfatter alt vederlag til arbeid i form av lottinntekter, faste hyrer, ekstralotter og også proviant til de av mannskapet som hadde fri kost.

Fiskerlotten defineres som den betaling som tilfalt hver av de lottfiskere som var med på samtlige fangstturer i året. Den gjennomsnittlige fiskerlott på sidetrålerne i 1972 var 38 200 kroner. Dette var nesten 5 prosent under gjennomsnittet for rekordåret 1971. Gjennomsnittlig fiskerlott for mannskapet på hekktrålerne var i 1972 42 500 kroner, en nedgang på 15 prosent fra året før.

Tabell 15 viser fordelingen av fiskerlotten for alle sidetrålerne og hekktrålerne i 1972. På to av de fire

Tabell 14. Helårsdrevene stortrålere fordelt etter brutto driftsinntekt 1971 og 1972.

Brutto driftsinntekt i 1000 kr.	Sidetrålere		Hekktrålere ¹	
	1971	1972	1971	1972
600—799	—	1	—	—
800—999	—	—	—	—
1 000—1 199	2	1	—	1
1 200—1 399	1	1	—	—
1 400—1 599	—	—	—	—
1 600—1 799	1	—	—	1
1 800—1 999	—	—	2	1
2 000—2 199	1	1	1	—
2 200—2 399	—	—	2	1
2 400—2 599	—	—	—	—
2 600 og over	—	—	2	2
I alt	5	4	7	6

¹ Eksklusive fabrikktrålerne.

sidetrålerne som deltok i fisket i 1972 var årslotten omkring 25 000 kroner, mens den på de to andre lå over 50 000 kroner. Dette er en større spredning av fiskerlottenes størrelse enn året før da lottene lå mellom 30 000 kroner og 50 000 kroner. Ingen av hekktrålerne ga årslott på over 50 000 kroner i 1972, mot to året før. Fiskerlottene på hekktrålerne lå mellom 35 000 kroner og 50 000 kroner i 1972. I 1971 var lottene på alle hekktrålerne over 40 000 kroner.

Under punkt 8 i tabellene 12 og 13 er det også en annen inntektsstørrelse som refererer seg til mannskapet, nemlig *årlig inntekt pr. mann*. Denne er fremkommet ved å dividere de totale mannskapetsinntekter (punkt 2) med antall mann i alt (punkt 10). Denne størrelsen inkluderer således de faste hyrer, ekstralotten og provianten til de av mannskapet som hadde fri kost.

Størrelsen er også regnet ut pr. ukeverk (punkt 7). De totale antall ukeverk for mannskapet er utregnet på følgende grunnlag: For fastlønnnet mannskap er det regnet med full sysselsetting på fartøyene året rundt. For det øvrige mannskap har en regnet med den tid fartøyet var i sjøen, pluss kortere opphold i land for lossing og utrustning til ny tur.

På sidetrålerne var mannskapets inntekt i 1972 gjennomsnittlig 960 kroner, og på hekktrålerne gjennomsnittlig 1 130 kroner pr. ukeverk, mot henholdsvis 990 kroner (3 prosent nedgang) og 1 320 kroner (vel 14 prosent nedgang) i 1971.

I de fall for mannskapets inntekter som er gjengitt i tabellene og som er referert ovenfor, er det ikke

Tabell 15. Helårsdrevene stortrålere fordelt etter fiskerlottens størrelse 1971 og 1972.

Fiskerlott i 1000 kr.	Sidetrålere		Hekktrålere ¹	
	1971	1972	1971	1972
25—29	—	2	—	—
30—34	1	—	—	—
35—39	2	—	—	1
40—44	1	—	2	2
45—49	1	—	3	3
50 og over	—	2	2	—
I alt	5	4	7	6

¹ Eksklusive fabrikktrålerne.

Tabell 16. Helårsdrevene stortrålere fordelt etter driftsoverskott for avskrivning på fartøyet og forrentning av kapitalen 1971 og 1972.

Driftsoverskott i 1000 kr.	Sidetrålere		Hekktrålere ¹	
	1971	1972	1971	1972
—250	2	1	1	1
÷ 249—200	1	—	—	1
÷ 199—150	—	1	—	1
÷ 149—100	—	1	—	—
÷ 99—50	—	1	1	—
÷ 49—0	—	—	—	—
0—49	1	—	—	—
50—99	—	—	1	—
100—199	1	—	1	1
200—299	—	—	—	2
300—399	—	—	1	—
400—499	—	—	—	—
500 og over	—	—	2	—
I alt	5	4	7	6

¹ Eksklusive fabrikktrålerne.

gjort fradrag for proviantutgifter. De egentlige lottfiskerne betaler selv sin proviant, mens det øvrige mannskap (maskinbesetning, byssepersonale m.m.) har fri kost.

2.44 REDERIETS INNTEKTER, KOSTNADER OG DRIFTSRESULTAT

For sidetrålerne utgjorde rederiets andel av driftsinntektene for 1972 669 700 kroner, eller nær 52 prosent av de samlede driftsinntekter. For hekktrålerne var tallene henholdsvis 1 208 500 kroner og vel 55 prosent.

Rederiets kostnader — eksklusive renter og avskrivninger på fartøyer — beløp seg til gjennomsnittlig 950 300 for sidetrålerne og 1 252 300 kroner for hekktrålerne. For sidetrålerne svarer dette til en

Tabell 17. Driftsresultater for helårsdrevne fabrikktrålere 1968—1972. Gjennomsnitt pr. fartøy.

	1968	1969	1970	1971	1972
1. Driftsinntekter i alt kr.	6 264 800	5 584 600	6 241 400	6 634 600	5 434 800
Herav til:					
2. Mannskapet kr.	2 220 600	1 870 600	1 968 800	2 263 500	1 928 700
3. Rederiet -	4 044 200	3 714 000	4 272 600	4 371 100	3 506 100
4. Rederiets kostnader -	2 750 800	2 346 000	2 667 300	2 995 500	2 979 900
Herav utgjorde:					
a. Drivstoff og maskinrekvisita -	505 000	406 400	487 100	571 300	549 700
b. Is, salt og emballasje -	350 000	243 500	252 000	217 400	174 900
c. Leid arbeidshjelp -	122 600	30 400	68 800	54 600	47 700
d. Assuranse av fartøyet -	286 600	152 000	177 900	295 200	224 600
e. Vedlikehold og avskr. på trålutstyret -	389 000	371 300	397 700	497 000	547 400
f. Vedlikehold av fartøyet -	716 800	488 900	646 100	858 100	1 011 700
g. Administrasjon -	136 500	109 800	168 200	191 600	153 500
h. Sosiale utgifter -	35 800	38 500	37 500	33 600	34 100
i. Diverse uspesifisert -	208 100	505 200	432 000	276 700	236 300
5. Renteutgifter -	373 500	231 700	400 600	436 700	266 900
6. Punkt 3 ÷ punkt 4 -	1 293 400	1 368 000	1 605 300	1 375 600	526 200
7. Mannskapets inntekter pr. ukeverk -	1 040	960	1 200	1 310	1 150
8. Dette gir en årlig inntekt pr. mann på -	53 300	49 000	50 400	58 200	51 200
9. Til dette svarer en full årslott for en fisker (fiskerlott) -	50 400	44 400	49 200	54 300	44 900
10. Antall mann pr. fartøy	41,7	38,2	39,1	38,9	37,7
11. Antall døgn i sjøen	290	330	294	311	310
12. Antall fiskedager	222	266	250	271	244
13. Fangstmengde saltfisk tonn	149	167	105	-	-
14. Fangstmengde filet -	1 847	1 657	1 613	1 292	973
15. Fangstmengde i alt, omregnet til ferskfiskevkt ¹ -	4 486	4 086	3 880	2 910	2 183
16. Fartøystørrelse br.t.	1 404	898	1 131	1 131	1 103
17. Fartøystørrelse fot	203	183	206	206	204
18. Motorstyrke HK	2 167	1 663	2 296	2 296	2 280
19. Fartøyalder år	3	3	3	4	4
20. Ombygningsalder -	1	1	2	2	3
Antall fartøyer med i undersøkelsen	4	4	8	8	9

¹ Eksklusive biprodukter.

kostnadsøkning på 6 prosent. Gjennomsnittskostnadene for hekktrålerne var 6 prosent lavere i 1972 enn i 1971.

Den forholdsvis lave totale kostnadsøkningen for sidetrålerne skyldes en kraftig reduksjon i kostnadene til drivstoff og maskinrekvisita. Disse kostnadene var imidlertid usedvanlig høye i 1971. Alle andre kostnadsposter så nær som administrasjon og sosiale utgifter viste en sterk økning i 1972.

For sidetrålerne var, som i 1970 og 1971, det gjennomsnittlige driftsresultat negativt før rente på kapitalen og avskrivninger på fartøy.

Underskuddet har økt fra år til år, og for 1972 utgjorde det 280 600 kroner. I tillegg til underskuddet på driften kom rente på lånt kapital med et gjennomsnittsbetrag på 53 600 kroner, og endelig rente på egenkapital og avskrivninger på fartøy.

For hekktrålerne har et minkende driftsoverskudd

før renter og avskrivninger de siste foregående årene snudd om til et underskudd i 1972. Underskuddet dette året beløp seg til 43 800 kroner. Hertil kommer rentekostnadene på 178 900 kroner, avskrivninger og rente på egenkapital.

I tabell 16 finner en fordelingen av driftsresultatene før avskrivning og forrentning av kapitalen. En ser at tre av hekktrålerne hadde negative «driftsresultater» i 1972, mot to med negativt resultat året før. For sidetrålerne ser en at alle hadde negativt «driftsresultat» før renter og avskrivninger. Dette var tilfelle for bare tre av fem sidetrålerne i 1971.

Hvordan nettoresultatet var etter avskrivning og forrentning av den investerte kapital er det vanskelig å gi noe eksakt svar på, da både avskrivningsgrunnlaget og avskrivningsprosenten for en stor del må avgjøres ved skjønn.

Av de regnskapsskjemaene rederiene sendte inn for 1972, fremgår det at de fleste finner det rimelig å avskrive båt, motor og skrog samlet over en periode på 8—10 år. En kan imidlertid konstatere at sidetrålere over 300 bruttotonn har en gjennomsnittsalder fra byggeår som er mer enn det doble av dette tidsrom. Gjennomsnittlig skulle fartøyene etter dette vært forlenget nedskrevet. Men det kommer inn et nytt element ved at fartøyer blir ombygget. Mye av ombyggingskostnadene skulle også i gjennomsnitt vært nedskrevet. Dette er imidlertid ikke tilfelle. En hel del av fartøyene står med en bokført verdi over den pris de kan forvente å oppnå ved salg. Det er derfor behov for en økning i avskrivningstakten på de helårsdrevne sidetrålerne over 300 bruttotonn.

Imidlertid støter en på et problem når en skal fastlegge grunnlaget for avskrivninger for sidetrålere. Det er nemlig vanskelig å regne noen gjenanskaffelsesverdi, da denne gruppe trålere neppe vil bli fornyet i særlig grad. Den bokførte avskrivning var imidlertid ca. 117 000 kroner i gjennomsnitt. Selv om dette antakelig er for lavt, vil det sammen med rentekostnadene på 53 600 kroner øke det gjennomsnittlige underskuddet for sidetrålere i 1972 til ca. 451 000 kroner, før rente på egenkapitalen.

For hekktrålerne over 300 bruttotonn kunne en i 1972 sette gjennomsnittlig gjenanskaffelsespris til ca. 7,1 mill. kroner. Fartøyene var i 1972 gjennomsnittlig 8 år gamle. Den gjennomsnittlige avskrivningen på fartøyene er ifølge beregninger utført av Budsjettnemnda for fiskeæringen 569 200 kroner. Dette gir et gjennomsnittlig driftsunderskudd før forrentning av kapitalen på 613 000 kroner. Den gjennomsnittlige rente på lånekapitalen var i 1972 178 900 kroner.

Disse beregningene viser at sidetrålere og hekk-

trålere ikke hadde dekning for fulle avskrivninger på fartøyet i 1972, og heller ikke til forrentning av fremmedkapital og egenkapital.

2.50 FABRIKKTRÅLERE

I 1972 var det 9 fabrikktrålere i helårsdrift, nemlig «Ottar Birting» (609 bruttotonn), «Ole Sætremyr» (655 bruttotonn), «Labrador» (675 bruttotonn), «Havstrand» (878 bruttotonn), «Longva» (1 092 bruttotonn), «Longva II» (1 239 bruttotonn), «Gadus II» (1 517 bruttotonn), «Gadus» (1 531 bruttotonn) og «Nordstar» (1 584 bruttotonn).

Fangstmengde og fangstinntektstallene for de 9 helårsdrevne fabrikktrålerne er inkludert i statistikkene for stortrålerne foran (avsnitt 1 og 2.10—2.30). Fabrikktrålerne er imidlertid utelatt fra lønnsomhetsundersøkelsen foran (avsnitt 2.40).

I tabell 17 presenteres driftsresultatene for fabrikktrålerne. I 1970 ble antall fabrikktrålere fordoblet — fra fire til åtte, og et nytt skip kom med i statistikken for 1971. Dette må tas i betraktning ved sammenlikning av gjennomsnittstall fra 1970 til 1972 med tall fra 1968 og 1969.

De 9 forannevnte fabrikkskipene fisket gjennomsnittlig for 5,4 mill. kroner i 1972. Av dette gikk 1,9 mill. kroner (35,5 prosent) til mannskapet og 3,5 mill. kroner (64,5 prosent) gikk til rederiet. Driftskostnader, eksklusive avskrivning på fartøy og forrentning beløp seg til om lag 3,0 mill. kroner. Det var således igjen om lag 0,5 mill. kroner til avskrivning og forrentning. Budsjettnemnda har beregnet fabrikktrålernes avskrivning på fartøyene til gjennomsnittlig 1,5 mill. kroner. Dette betyr at også fabrikktrålerne gjennomsnittlig hadde underskudd i 1972.

Forts. neste nr.